

PAUL RAMDOHR
Die Erzminerale und ihre Verwachsungen
(Maden mineralleri ve yapıları)
Akademie-Verlag, Berlin 1950.

SCHNEIDERHOEHN ve RAMDOHR'un 1931 ve 1934 senelerinde yayınlamış oldukları <<maden mineralleri mikroskopisi>> nin klasik eseri <<Lehrbuch der Erzmikroskopie>> hemen hemen tamamen satılmış, geri kalan nüshaları da Almanya'nın bombalanması esnasında yanmıştı. İki cilt ve bir de tabelalardan miirekkep bu eserin <<Sistematik>> kısmını teşkil eden ve 1931 yılında çıkmış olan ikinci cildi, önsözünde de belirtilmiş olduğu üzere RAMDOHR tarafından kaleme alınmıştı. Şimdi bu bilginin kendi imzası ile yayınlamış olduğu, yukarda ismini verdiğimiz eser << Lehrbuch der Erzmikroskopie>> nin ikinci cildinin yerine geçmektedir. Müellif yeni eserinin önsözünde meslekdaşı SCHNEIDERHOEHN'ün daha önemli meslekî vazifeleri dolayısıyla, bu eserini hazırlanıp yazılması için vaktinin müsait olmaması neticesi, bu işi tamamen kendisine bıraktığını beyan etmektedir.

<<Die Erzminerale und ihre Verwachsungen>> bir genel kısım ve bir de özel kısım, yâni <<Sistematik>> olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Genel kısım <<maden yataklarının genetik tasnifi>> ile << maden minerallerinin yapıları >> nı (Erzverwachsungen) ihtiva eder. Bu bahisleri RAMDOHR ilk olarak bu yeni eserinde yazmış olup, bunlar <<Lehrbuch der Erzmikroskopie>> de mevcut değildi.

Maden yataklarının tasnifi bahsinde umumiyetle NIGGLI ve SCHNEIDERHOEHN'ün tasnifleri kabul edilmekte ve gayet güzel tasnif şemaları verilmektedir. Maden minerallerinin yapılan bahsinde ise RAMDOHR uzun senelerin verdiği tecrübe ve dünyanın her tarafından sahip olduğu muazzam materyele dayanarak, maden minerallerinin yapılarının deskripsiyonunu bütün detaylarıyla yapmakta ve fevkalâde karakteristik resimlerle de göstermektedir. Koleksiyonu muhakkak ki dünyanın en zengin parlatma koleksiyonudur. Verdiği rakkamlara göre, 5300 numarası olup, bu numaralardan birçoğu 5, 10 ve bazan da daha fazla parlatma ihtiva eder.

Bu bahiste maden minerallerinin yapılan evvelâ sırf şekilleri, sonra konsantrasyonları için teknik bir mesele olarak ve nihayet, ait oldukları yatağın genetik durumunun tayini bakımından etüd edilmekte ve bu bahisle

RAMDOHR'un Erzmikroskopie'deki büyüklüğü tam manasiyle belirlemektedir. Bu kısımda <<Mirmekit yapılan>> (myrmekitische Verwachsungen) ve <<Çözülme şekilleri>> (Entmischungsformen) diye enteresan iki tabelâ da verilmiştir.

Müellif eserinin özel kısmında <<Lehrbuch der Erzmikroskopie>> ye oldukça sadık kalmakta ve alışılmış sırayı takiben teker teker her mineralin 1. Genel durumunu (isim, kimyasal terkip v. s.), 2. Parlama vaziyetini, 3. Refleksiyon kabiliyetini, 4. Attake edilişini, 5. Fizikokimyasını, 6. Yapısını, 7. Özel yapı şekillerini, 8. Tayinini, 9. Paragenezini, 10. Etüd yapılmış yataklarını, 11. Bibliyografyasını ve nihayet 12. Toz diagramını (Pulverdiagramm, DEBYE-SCHERRER-Aufnahme) incelemektedir. Bittabi 1931 senesinden beri elde edilmiş yeni bilgilerle yeni bulunmuş mineraller ve birçok ta yeni resim esere konmuştur. Kullanılmış olan kâğıt pek iyi olmadığından, resimlerde maalesef çok defa eski kitabın resimlerindeki kadar detay görülememektedir. Harciâlem resimler yerine, bilhassa nadir rastlanan minerallerin resimlerinin konması tercih olunmuş, bazan da fotoğraf yerine el ile yapılmış karakteristik resimler kullanılmıştır. Müellif bu sonuncuların iyi çıkmamış resim kopyalarından alınma olduğunu belirtir.

Bu kıymetli eseri hangi şartlar altında hazırlamış olduğunu bizzat RAMDOHR'dan okuyalım:

<<Eseri hazırlarken birçok güçlüklerle karşı karşıya idik. Son 10 yılın, fakat bilhassa bunlardan son üçünün tevlit ettiği sinirli ve üzüntülü haleti

ruhiye, yaşamak için lüzumlu en basit maddelerin tedariki için yapılan acı mücadele, çalışma materyelinden geriye kalmış olanı muhafaza ve mahvolanı ağır ağır yerine koymak için çekilen zahmetler, en enerjik insanı dahi şevksiz ve yorgun yapar.>>

Bu çalışma şartları altında bile mineralojiye bu derece mükemmel, metodik ve hemen hemen eksiksiz bir eseri kazandırmaktan geri kalmayan sayın Profesör RAMDOHR'a meftunluğumuzu bildiririz.

Orhan BAYRAMGİL